

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 122/05-106

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. júna 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla, zo sudcu Jána Lubyho a sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej, o sťažnosti S., a. s., P., zastúpenej advokátom JUDr. L. L., B., predtým zastúpenej advokátkou JUDr. E. P., P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a pod sp. zn. 1 Obdo V 53/2004, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 z 28. februára 2005 takto

r o z h o d o l :

Základné právo S., a. s., P., na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a pod sp. zn. 1 Obdo V 53/2004, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004

a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 z 28. februára 2005 porušené nebolo.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júla 2004 doručená sťažnosť S., a. s., P., (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. L. L., B., predtým zastúpenej advokátkou JUDr. E. P., P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu upraveného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) a v spojení s namietaným porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na zákonného sudcu upraveného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru vo veci namietaného porušenia jej základného práva na rovnakú zákonnú ochranu vlastníckeho práva upraveného v čl. 20 ods. 1 ústavy postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004, ako aj základného práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 z 28. februára 2005.

Z dôvodu zachovania dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) podala sťažovateľka sťažnosť ústavnému súdu skôr ako najvyšší súd rozhodol o dovolaní, pretože si bola vedomá toho, že dovolací

súd sa s jej právnou argumentáciou nemusí stotožniť a môže dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľka uviedla nasledovné skutočnosti:

«Krajský súd v Prešove (...) ako súd prvého stupňa svojim rozsudkom zo dňa 01. 03. 2002 č. k. 6 Cb 374/00-536 uložil sťažovateľovi, ako žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi T. spoločnosť s ručením obmedzeným, so sídlom G. (ďalej len „T.“) istinu vo výške 24.650.940,- Sk s 19 % úrokom z omeškania bližšie vymedzeným vo výroku rozsudku a nahradiť T. trovy konania vo výške 1.149.110,- Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu odvolanie. O odvolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (...) svojim rozsudkom zo dňa 16. 03. 2004 č. k. 5 Obo 203/02, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť T. trovy odvolacieho konania vo výške 203.709,37 Sk. Sťažovateľovi bol tento rozsudok najvyššieho súdu doručený 20. 05. 2004. Proti tomuto rozsudku, ako aj proti postupu najvyššieho súdu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, smeruje táto sťažnosť a to z toho dôvodu, že podľa názoru sťažovateľa boli nimi porušené jeho nižšie označené základné práva.

Počas odvolacieho konania sťažovateľ predložil konajúcemu súdu návrh, aby tento vyslovil podľa § 238 ods. 3 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (...) vo výroku svojho rozhodnutia, že dovolanie je prípustné. Najvyšší súd tomuto návrhu sťažovateľa nevyhovel.

Aj keď najvyšší súd návrhu sťažovateľa nevyhovel, sťažovateľ doručil 1. 6. 2004 najvyššiemu súdu dovolanie opierajúce sa o dovolacie dôvody uvedené v § 237 písm. f), § 241 ods. 2 písm. a) a § 241 ods. 2 písm. b) OSP. Sťažovateľ tiež podal dovolaciemu súdu návrh na odloženie vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu.»

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru označeným postupom a označeným rozsudkom najvyššieho súdu sťažovateľka uviedla:

«Predmetom konania pred krajským súdom vedenom pod sp. zn. 6 Cb 374/00 a pred odvolacím súdom vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 bolo vymáhanie peňažného plnenia

žalobcom (T.), ktoré malo vyplývať z údajnej zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi T. a C. a s. K. (...). C. boli pôvodne v konaní vedenom pred krajským súdom pod sp. zn. 6 Cb 374/00 riadnym účastníkom konania, ktorý v konaní vystupoval na strane žalobcu (ako žalobca v 2. rade) a to až dovtedy, kým krajský súd uznesením č. k. 6 Cb 374/00-504 zo dňa 18. 12. 2001 rozpojil na samostatné konania veci, ktoré predtým boli spojené na spoločné konanie uznesením Okresného súdu v Prešove (...) zo dňa 9. 10. 1997 č. k. 7 C 214/96, ktorý pôvodne vo veci konal.

Sťažovateľ poukazuje na plnú opodstatnenosť a správnosť tohto uznesenia okresného súdu, ktoré bolo založené na skutočnosti, že T. i C. si uplatňovali proti sťažovateľovi pohľadávku, ktorú vyvodzovali z jedného a toho istého právneho úkonu – Kúpnopredajnej zmluvy zo dňa 16. 8. 1994, uzavretej medzi sťažovateľom a C.. (...)

Okresný súd svojím uznesením zo dňa 9. 10. 1997 veci medzi T. a sťažovateľom a vec medzi C. a sťažovateľom spojil na spoločné konanie pod č. k. 7 C 214/96 preto, lebo skutkovo spolu súvisia. Sťažovateľ pripomína, že tento dôvod spojenia veci do dnešného dňa neodpadol. V dôsledku tohto uznesenia okresného súdu vzniklo na strane žalobcov (t. j. medzi T. a C.) procesné spoločenstvo, ktoré ma charakter nerozlučného spoločenstva. Tento charakter vyplýva z hmotnoprávných vzťahov, ktoré boli predmetom konania. Zo súdneho spisu vyplýva, že od počiatku bola medzi pôvodnými účastníkmi konania sporná aktívna legitimácia na vymáhanie pohľadávky, pričom z povahy veci vyplýva, že aktívna legitimácia T. na vymáhanie pohľadávky proti sťažovateľovi vylučuje aktívnu legitimáciu C. na vymáhanie tej istej pohľadávky proti sťažovateľovi, čo platí aj naopak.

Podľa názoru sťažovateľa mu krajský súd uznesením č. k. 6 Cb 374/00-504 zo dňa 18. 12. 2001 o rozpojení vecí znemožnil realizáciu jeho práva na rovnaké procesné postavenie a porušil tým zásadu „rovnosti zbraní“, ako jednu zo základných definičných prvkov práva na spravodlivé súdne konanie. Tým, že žaloba C. proti sťažovateľovi bola vylúčená na samostatné konanie, stratil sťažovateľ možnosť získať ďalšie informácie o rozhodujúcich skutočnostiach z tvrdení C. a následne si adekvátne uplatňovať svoje procesné práva. Realizácia procesných práv sťažovateľa bola obmedzená iba na právny vzťah medzi ním a T. a to napriek tomu, že zo všetkých okolností prípadu je zrejmé, že pre rozhodnutie vo veci samej mala rozhodujúci význam otázka, či došlo k postúpeniu

pohľadávky medzi C. a T., alebo nie, pričom rozhodnutie v tejto otázke má právny základ v právnom vzťahu medzi T. a C..

Takýto postup krajského súdu hodnotí sťažovateľ ako odňatie možnosti konať pred súdom, t. j. ako porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré ale bolo možno reparaovať v konaní pred odvolacím súdom. Ako vyplynie z nižšie uvedeného, odvolací súd tento závažný nedostatok, ku ktorému došlo v konaní pred súdom prvého stupňa, neodstránil. Sťažovateľ nad rámec uvedeného pripomína, že uznesením krajského súdu o rozpojení vecí došlo k porušeniu práva na rovnaké procesné postavenie a odňatie možnosti konať pred súdom nielen vo vzťahu k sťažovateľovi, ale aj vo vzťahu k C., t. j. žalobcovi v 2. rade, pretože rozhodnutie vo veci samej o žalobe T. proti sťažovateľovi je v konečnom dôsledku aj rozhodnutím o žalobe C. proti sťažovateľovi s dôsledkom, že táto žaloba sa zamietá. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, že vo veci žaloby C. proti sťažovateľovi, ktorá je po uznesení krajského súdu č. k. 6 Cb 374/00-504 zo dňa 18. 12. 2001 o rozpojení vecí vedená na krajskom súde pod sp. zn. 6 Cb 82/02, krajský súd konal až potom, ako podal sťažovateľ odvolanie proti rozsudku prvostupňového súdu a to tak, že uznesením zo dňa 16. 4. 2002 č. k. 6 Cb 82/02-47, konanie prerušil, pričom až do podania tejto sťažnosti v konaní nepokračoval.

Sťažovateľ sa vyššie podrobne zaoberal popisom postupu krajského súdu pri prijatí uznesenia o rozpojení vecí z toho dôvodu, že práve v dôsledku tohto procesného rozhodnutia prvostupňového súdu, proti ktorému nemohol sťažovateľ uplatniť opravný prostriedok rozhodli vo veci samej tak prvostupňový ako aj odvolací súd na nesprávne a nedostatočne zistenom skutkovom základe.

Zo súdneho spisu totiž vyplýva, že základnou námietkou, ktorú uplatňoval sťažovateľ v konaní pred prvostupňovým i odvolacím súdom a tiež aj v podanom dovolaní bolo tvrdenie, že medzi T. a C. nedošlo k uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávky a teda ani k platnému postúpeniu pohľadávky. (...)

Sťažovateľ poukazuje na to, že prvostupňový ani odvolací súd sa nevysporiadali dostatočne s existenciou štyroch rôznych zmlúv, ktoré sa svojím predmetom týkajú jedného a toho istého záväzku sťažovateľa voči C. [s jedinou nepatrnou odchýlkou v určení výšky istiny v dokumente pod bodom 3]. Za týchto okolností je pozoruhodné, že konajúce súdy si napriek existencii štyroch rôznych zmlúv osvojili jednoznačný záver, že vôľa účastníkov

vyššie uvedených zmlúv (všetkých ?!) viedla k postúpeniu pohľadávky C. voči sťažovateľovi v prospech T..

Treba pripomenúť, že tri zo štyroch vyššie uvedených zmlúv boli uzatvorené v jeden a ten istý deň (10. 8. 1995). Tri z nich boli uzatvorené ako nepomenované odvolávajúc sa na ustanovenie § 51 Občianskeho zákonníka, pričom ich účelom bolo vymożenie pohľadávky od sťažovateľa v prospech C. ako veriteľa predmetnej pohľadávky. Z toho podľa názoru sťažovateľa jednoznačne vyplýva, že vôľou strán bolo uzatvoriť zmluvu o vymáhaní, resp. splnomocniť na vymáhanie žalobcu a nie zmluvu o postúpení pohľadávky. Tomu nasvedčuje aj ďalšia zo zmlúv [pod bodom 4)], ktorá je síce pomenovaná ako Zmluva o postúpení pohľadávok, ktorá ale svojím obsahom vyjadruje totožnú vôľu strán uzatvoriť zmluvu o vymáhaní pohľadávky (pozri článok 10 predmetnej zmluvy). V kontexte všetkých štyroch zmlúv možno dôvodne uzavrieť, že sa v skutočnosti nejednalo o postúpenie pohľadávky, ale o udelenie mandátu na jej vymożenie.

Zmluva vyššie uvedená pod bodom 4), ktorej samotné pomenovanie zrejme viedlo konajúce súdy k neodôvodnenému záveru, že medzi C. a T. došlo k uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávky neobstojí podľa názoru sťažovateľa ani z toho hľadiska, že je dohodnutá ako zmluva odplatná (článok 5), avšak výška tejto odplaty v nej nie je určená: dohoda o odplatnosti je teda neurčitá (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a túto neurčitosť pre nedostatok písomnej formy nemožno prekonať ani extenzívnym výkladom (§ 40 v spojení s § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Nakoľko je odplatnosť pri zmluve o postúpení pohľadávky (resp. dohoda o bezodplatnosti, o ktorú sa ale v danom prípade nejedná) jej podstatnou náležitosťou, zmluva je neplatná, pretože túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu zmluvy (§ 41 Občianskeho zákonníka). Celú výkladovú situáciu zahmlieva a zmluvu robí nezrozumiteľnou aj jej ustanovenie článku 10, podľa ktorého postupník bude postupcovi uhrádzať postúpené pohľadávky do 5 dní po vymožení časti pohľadávky, po odrátaní dohodnutej výšky odmeny za sprostredkovanie.

Záver o tom, že medzi C. a T. došlo k platnému postúpeniu pohľadávky voči sťažovateľovi, odvodili konajúce súdy aj z listu C. zo dňa 22. 8. 1995 adresovaného sťažovateľovi, ktorým C. ako pôvodný veriteľ oznámili sťažovateľovi, že dňom 8. 8. 1995 vstúpili do obchodného vzťahu v zmysle § 525 Obchodného zákona, v rámci ktorého C. odstúpili svoju pohľadávku voči sťažovateľovi, a to dlžnú čiastku zo zmluvy k 31. 7. 1995

v sume 29.790.346,10 Sk, zmluvnú pokutu 0,5% za každý deň omeškania, t. j. k 27. 6. 1995 v sume 15.096.068,80 Sk a úrok z omeškania 19% v prospech T. s tým, že účelom odstúpenia bolo vymożenie celej čiastky v prospech C..

Podľa názoru sťažovateľa je list C. zo dňa 22. 8. 1995 adresovaný sťažovateľovi nejednoznačný, a preto ho nemožno považovať za dostatočný na účinné postúpenie pohľadávky. Jeho nejednoznačnosť vyplýva najmä zo zdôraznenia účelu postúpenia pohľadávky („vymożenie celej čiastky v prospech našej organizácie“), t. j. v prospech C. a nie v prospech T., zo slovného vyjadrenia „odstúpenie“ pohľadávky, ako aj z nesprávnej odvolávky sa na dátum vstupu do obchodného vzťahu, teda tvrdeného uzatvorenia zmluvy o postúpení pohľadávky, ktoré je v tomto liste určené na 8. 8. 1995, t. j. dva dni pred podpisom troch vyššie uvedených zmlúv. Teda vznik právneho vzťahu medzi C. a T. je v tomto liste datovaný na 8. 8. 1995, hoci písomná zmluva medzi týmito spoločnosťami bola uzatvorená dňa 10. 8. 1995. Pochybné je aj označenie obchodného vzťahu „v zmysle § 525 Obchodného zákona“. Podľa názoru sťažovateľa takéto oznámenie preto nebolo spôsobilé vyvolať právne následky, ktoré na seba viaže iba relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky.

Na základe uvedeného sťažovateľ konštatuje, že výraznou procesnoprávnou vadou v postupe odvolacieho súdu bola skutočnosť, že napriek zjavnej nezrozumiteľnosti, neurčitosti a nejednoznačnosti predmetného listu dospel k nepodloženému záveru, že „... z textu citovaného listu je jednoznačné, že sa nim dáva na vedomie, že došlo k zmluve o postúpení, i keď je v ňou uvedený pojem odstúpenie“ (...) a na tomto základe založil svoj potvrdzujúci rozsudok. Podľa názoru sťažovateľa už táto vada mala viesť k záveru o nedostatočne vykonanom dokazovaní zo strany súdu prvého stupňa a zrušeniu jeho rozsudku.»

Sťažovateľka ďalej namieta jednostranné hodnotenie výpovede svedkov pred súdom prvého stupňa, z ktorého podľa jej názoru nemožno vyvodit' taký skutkový záver, ktorý urobil súd prvého stupňa. Namieta tiež skutočnosť, že neboli vykonané ňou navrhované dôkazy, ktoré by zásadne zmenili dôkaznú situáciu, ktorá by ovplyvnila aj rozhodnutia konajúcich súdov v predmetnom konaní; uvádza pritom navrhované dôkazy v konaní tak na prvostupňovom, ako aj na odvolacom súde, pričom uvádza, že odvolací súd na pojednávaní

16. marca 2004 neumožnil právnej zástupkyňi sťažovateľky uviesť svoje prednesy, najmä záverečný prednes, v ktorom by sa sťažovateľka mohla vyjadriť k vykonaným dôkazom, k zistenému skutkovému stavu a jeho právnomu zhodnoteniu, ako aj k závažným pochybeniam procesného postupu. V tejto súvislosti poukazuje sťažovateľka na nesprávne použitý právny názor odvolacieho súdu. Sťažovateľka namieta, že súd prvého stupňa vo svojom rozsudku vôbec neodôvodnil, prečo nevykonal ďalšie dôkazy, ktoré navrhla sťažovateľka, a ani najvyšší súd na túto skutočnosť v odvolacom konaní neprihliadol a podľa nej zásadné pochybenia Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) nenapravil.

Sťažovateľka túto skutočnosť hodnotí ako vážne pochybenie odvolacieho súdu, ktorým jej bola odňatá faktická možnosť sa účinne brániť v konaní a v súlade so zákonom uplatňovať svoje procesné práva, čím došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie.

V súvislosti s tým, že najvyšší súd neumožnil právnej zástupkyňi sťažovateľky záverečný prednes, poukazuje sťažovateľka na právny názor najvyššieho súdu *„(Rozsudok najvyššieho súdu, sp. zn. 2 Cdo 6/98, publikovaný v časopise Zo súdnej praxe č. 5/1998 pod č. 49/1998, s.100; mutatis mutandis pozri tiež Rozsudok najvyššieho súdu, sp. zn. 5 Cdo 88/99, publikovaný v časopise Zo súdnej praxe č. 5/2000 pod č. 53/2000, s. 102.)*), podľa ktorého účastníkovi konania, ktorému bolo odopreté právo na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci, bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ zdôrazňuje, že odňatie možnosti konať pred súdom nemožno hodnotiť inak, len ako porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. (...) Podľa sťažovateľky krajský súd *„rozhodol na základe dôkazov, ktoré vykonal iný súd“*, a preto *„postupoval nesprávne a odňal možnosť účastníkovi realizovať svoje procesné práva podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy a § 123 OSP*.

Vyššie uvedené pochybenia súdu prvého stupňa odvolací súd prehliadol, napriek tomu, že sťažovateľ na to v odvolaní upozornil (krajský súd rozhodol na základe dôkazov, ktoré vykonal iný súd; pozn.) a nevyvodil z nich žiadne dôsledky. Ak by sa s týmito

nedostatkami v odvolacom konaní vysporiadal, musel by podľa ustanovenia § 221 ods. 1 OSP zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.“

Sťažovateľka ďalej namieta nesprávne právne posúdenie dojednaní o zmluvnej pokute medzi C., a. s., K. (ďalej len „C.“) a T., s. r. o. (ďalej len „T.“), ktorá nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty proti sťažovateľke v napadnutom konaní vylučuje. Nemožnosť zistenia výpočtu zmluvnej pokuty robí dojednanie o zmluvnej pokute podľa sťažovateľky neplatným.

Neplatnosť dojednaní o zmluvnej pokute vyplýva podľa názoru sťažovateľky aj z dôvodu, že sa prieči dobrým mravom, pretože dohodnutá zmluvná pokuta je neprimerane vysoká a predstavuje tak neúmerné zaťaženie sťažovateľky. Na tento rozpor s dobrými mravmi pri dojednaní zmluvnej pokuty sťažovateľky v konaní pred prvostupňovým i odvolacím súdom poukazovala, avšak na dôvody neplatnosti konajúce súdy neprihliadli a neumožnili v tomto smere prednesy právnej zástupkyne sťažovateľky, resp. ich v začiatkoch zamietli s tým, že to pre prejednávajúcu vec nie je dôležité. Neakceptovali argument právnej zástupkyne sťažovateľky, že aj v prípade nového veriteľa je posúdenie platnosti, resp. neplatnosti dohody o zmluvnej pokute prejudiciálnou otázkou, ktorej jednoznačné vyriešenie je podmienkou rozhodnutia vo veci samej. Nie je pravdou skutočnosť, že sťažovateľka neodôvodňovala neplatnosť takéhoto dojednaní, ako to vo svojom rozsudku uvádza odvolací súd. Aj to je dôkazom o zmarení možnosti sťažovateľky konať pred súdom.

Sťažovateľka ďalej poukazuje na to, že krajský súd i najvyšší súd založili svoje rozhodnutia na právnom názore o platnosti zmluvy o postúpení pohľadávok medzi C. a T., v ktorej rovnako ako v liste z 22. augusta 1995 a v ďalších nosných dôkazoch je suma zmluvnej pokuty kapitalizovaná na 15 096 068 Sk. Napriek tomu uložil krajský súd svojím rozsudkom sťažovateľke povinnosť zaplatiť T. sumu 24 650 940 Sk s 19 % úrokom z omeškania, pričom najvyšší súd aj túto časť rozsudku krajského súdu vo svojom rozsudku potvrdil. Podľa názoru sťažovateľky v zvyšnej časti (9 554 872 Sk) konajúce súdy samy a bez relevantných zákonných dôvodov svojimi rozhodnutiami založili neexistujúcu

a celkom novú hmotnoprávnú povinnosť sťažovateľky, pretože aj keby došlo k platnému postúpeniu zmluvnej pokuty 15 096 068 Sk, nebol dôvod, aby súd priznal T. nárok nad uvedenú sumu, ako sa to v danom prípade stalo. Sťažovateľka tento postup konajúcich súdov hodnotí ako postup, ktorý je v rozpore so zákonom, čo podľa nej v súlade s právnym názorom ústavného súdu (I. ÚS 26/94) zakladá záver o porušení ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu.

Podľa názoru sťažovateľky vychádzali konajúce súdy vo svojich rozsudkoch, pokiaľ ide o ich časti týkajúce sa priznania úrokov z omeškania, aj z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo dokumentovala sťažovateľka aj na určení úrokov z omeškania.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka konštatuje, že *„skutkové a právne názory, o ktoré najvyšší súd ako odvolací súd oprel svoj rozsudok č. k. 5 Obo 203/02 zo dňa 16. 03. 2004, nemožno z ústavného hľadiska považovať za udržateľné a ospravedlniteľné, keďže*

- sa v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Cb 374/00 – 536 zo dňa 1. marca 2002 opiera o nedostatočne zistený skutkový stav (akceptovanie uznesenia krajského súdu o rozpojení veci, ktoré neumožnilo v konaní a rozhodnutí zohľadniť argumentáciu pôvodného účastníka konania C. s. o platnosti postúpenia pohľadávky; neakceptovanie zásadných dôkazov navrhovaných sťažovateľom v konaní pred súdom prvého stupňa, ako aj v odvolaní; neumožnenie záverečného prednesu právnej zástupkyňi navrhovateľa),

- vychádza zo zjavne jednostranného a neobjektívneho hodnotenia dôkazov (nezohľadnenie existencie štyroch rôznych zmlúv medzi C. a T., neurčitosti a nejasnosti zmluvných vzťahov medzi C. a T., zjavných rozporov v hodnotení výpovedí svedkov),

- sa opiera o právne názory, ktoré sú v zjavnom rozpore s platnými právnymi normami (právny záver o platnosti zmluvnej pokuty, právny záver o výške zmluvnej pokuty, právny záver o výške úrokov z omeškania),

- v postupe najvyššieho súdu, ktorý predchádzal vydaniu namietaného rozsudku, došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a práva na kontradiktórne konanie (neakceptovanie zásadných dôkazov navrhovaných sťažovateľom; neumožnenie záverečného prednesu právnej zástupkyňi navrhovateľa).

Za vyššie uvedených okolností možno konštatovať, že najvyšší súd svojim postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudkom č. k. 5 Obo 203/02 zo dňa 16. 3. 2004 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

K namietanému porušeniu čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovateľka uvádza, že „v danom prípade mal rozhodovať v prvom stupni miestne príslušný okresný súd, t. j. Okresný súd v Prešove a v druhom stupni ako odvolací súd miestne príslušný krajský súd, t. j. Krajský súd v Prešove. Keďže v predmetnom spore rozhodoval v prvom stupni krajský súd a ako odvolací najvyšší súd, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Podľa názoru sťažovateľa bola vecná príslušnosť Okresného súdu v Prešove rozhodovať v prvom stupni a vecná príslušnosť Krajského súdu v Prešove ako odvolacieho súdu založená jednak z hľadiska účastníkov sporu, ako aj predmetu sporu.“

K porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy malo dôjsť tým, že v prvom a druhom stupni rozhodovali vecne nepríslušné súdy, čím bolo porušené základné právo sťažovateľky na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

S porušením základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj v čl. 6 ods. 1 Dohovoru sťažovateľka spája aj porušenie jej základného práva na rovnakú zákonnú ochranu jej vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Vychádza z toho, že „v dôsledku potvrdzujúceho rozsudku najvyššieho súdu nadobudol právoplatnosť rozsudok krajského súdu, ktorým bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť T. sumu 24 650 940 Sk s 19 % úrokom z omeškania, čo sťažovateľ musí uhradiť z majetku, ktorý je v jeho vlastníctve, t. j. v každom prípade ide o zásah do jeho vlastníckeho práva.

Súčasťou ochrany vlastníckeho práva garantovaného v čl. 20 ods. 1 je aj uplatnenie právnych prostriedkov ochrany zaručených v čl. 46 a nasl. ústavy, ako aj príslušných ustanoveniach Dohovoru. Keďže najvyšší súd svojim postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudkom č. k. 5 Obo 203/02 zo dňa 16. 3. 2004 porušil základné

právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, neposkytol zároveň primeranú a pritom ústavou garantovanú ochranu ani jeho vlastníckemu právu, preto možno konštatovať, že v spojení s porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a porušením práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru došlo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudkom č. k. 5 Obo 203/02 zo dňa 16. 3. 2004 aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na rovnakú zákonnú ochranu jeho vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.“

Zohľadniac uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd pri predbežnom prerokovaní uznesením prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vydal tento nález:

„1. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na zákonného sudcu upravené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd spoločnosti S. a. s. P. postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obo 203/02 zo dňa 16. 3. 2004 boli porušené.

2. V spojení s porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu upraveného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obo 203/02 zo dňa 16. 3. 2004 aj základné právo na rovnakú zákonnú ochranu vlastníckeho práva upraveného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky spoločnosti S. a. s. P..

3. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obo 203/02 zo dňa 16. 3. 2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 6 Cb 374/00 zo dňa 1. 3. 2002 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Spoločnosti S. a. s. P. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 1 Sk (slovom jedna slovenská koruna), ktoré je jej Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Spoločnosti S. a. s. P. priznáva náhradu trov konania vo výške 9.324,- Sk slovom (deväťtisícristodvadsaťštyri slovenských korún) za 2 úkony právnej pomoci – príprava a prevzatie vecí, spísanie a podanie sťažnosti (1 úkon 4. 534,- Sk + 128,- Sk režijný paušál), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný uhradiť na účet advokátky JUDr. E. P., so sídlom P., vedený v UniBanka, a. s. pobočka P. č. ú. ... do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Sťažovateľka tiež navrhla, aby ústavný súd rozhodol podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Cb 374/00 z 1. marca 2002 a aby uplatnil pri prerokovaní sťažnosti postup podľa § 26 zákona o ústavnom súde a prerokoval ju prednostne.

Dňa 22. júla 2004 bolo ústavnému súdu doručené podanie C. označené ako „Oznámenie o pristúpení do konania v postavení vedľajšieho účastníka“, ktorým ústavnému súdu oznamujú, že „pristupujú ako vedľajší účastník do konania vedeného pred ústavným súdom vo veci ústavnej sťažnosti S. akciová spoločnosť P. Okresný súd Prešov, odd. Sa, vl. č. 50/P (...) proti porušovateľovi základných práv a slobôd Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, Župné námestie č. 13, 814 90 Bratislava (...).“ Toto svoje oznámenie odôvodnili svojim právnym záujmom na výsledku konania, spočívajúcim na určení aktívnej legitímácie (sú popri T. druhým žalobcom) na uplatňovanie pohľadávky proti sťažovateľke. Nadobudnutím právoplatnosti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004, ktorým bol potvrdený rozsudok krajského súdu vo veci samej o žalobe T. proti sťažovateľke a ktorý je predmetom ústavnej sťažnosti sťažovateľky, sa de facto v konečnom dôsledku rozhodlo aj o žalobe C. proti sťažovateľke s dôsledkom, že táto žaloba bude s vysokou pravdepodobnosťou zamietnutá. V kontexte s označeným rozsudkom najvyššieho súdu hodnotia C. aj takýto postup krajského súdu ako odňatie možnosti konať pred súdom,

t. j. porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. C. poverili svojim zastupovaním pred ústavným súdom advokáta Mgr. I. I., K..

Sťažovateľka svojim podaním doručeným ústavnému súdu 18. marca 2005 oznámila, že o dovolaní, ktoré podala proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004, najvyšší súd 28. februára 2005 rozhodol tak, že ho odmietol.

Ďalším podaním zo 4. apríla 2005 doplnila sťažovateľka svoju sťažnosť o uznesenie najvyššieho súdu vydané v dovolacom konaní 28. februára 2005.

Nasledujúcim podaním doručeným ústavnému súdu tiež 4. apríla 2005 sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Cb 374/00 z 1. marca 2002.

Dňa 11. apríla 2005 doručila sťažovateľka ústavnému súdu ďalšie „*Rozšírenie sťažnosti zo dňa 07. 06. 2004 vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1100/04 proti porušovaniu základných práv a slobôd podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky*“ v nadväznosti na odmietnutie jej dovolania uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 z 28. februára 2005, ktoré bolo sťažovateľke doručené 22. marca 2005.

Dňa 11. apríla 2005 doručili C. ústavnému súdu ďalšie „*Oznámenie o pristúpení k rozšíreniu Ústavnej sťažnosti sťažovateľa spoločnosti S. akciová spoločnosť P. – predloženie*“, ktorým oznamujú ústavnému súdu, že k podaniu sťažovateľky o rozšírení jej sťažnosti z 11. apríla 2005 pristupujú v celom rozsahu.

Sťažovateľka je toho názoru, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 z 28. februára 2005 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Označené uznesenie najvyššieho súdu nie je podľa názoru

sťažovateľky dostatočne odôvodnené, pri jeho vydaní dovolací súd postupoval svojvoľne a predstavuje svojvoľné rozhodnutie, pretože dovolací súd podľa jej názoru nepreskúmal komplexne námietky sťažovateľky týkajúce sa prípustnosti jej dovolania, t. j. nerozhodol spôsobom, ktorý by bol postačujúci pre takéto rozhodnutie. Dovolací súd len konštatoval, že *„Pretože dovolací súd vo svojom uznesení vôbec sa nezaoberal kľúčovými námietkami sťažovateľa, (...) sťažovateľ konštatuje, že namietané rozhodnutie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nebolo vydané postupom ustanoveným zákonom (je svojvoľné) a je zjavne neodôvodnené“*. Sťažovateľka je toho názoru, že tieto nedostatky dovolacieho konania sa premietli aj do rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania a mali za následok porušenie základných práv sťažovateľky upravených v čl. 46 ods. 1 ústavy, v čl. 36 ods. 1 Listiny, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Sťažovateľka trvá na tom, že postupom súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Zároveň sťažovateľka zotrváva na svojom návrhu, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Cb 374/00 z 1. marca 2002 tak, ako to navrhla v pôvodnej sťažnosti a v jej doplnení (podanie z 11. apríla 2005) z dôvodov tam uvedených.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí rozšírenej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej, t. j. o pôvodnej sťažnosti vrátane jej rozšírenia namietajúceho postup a uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu na základe § 33 ods. 1 a § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde, vydal tento nálež:

„1. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na zákonného sudcu upravené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd spoločnosti S. a. s. P. postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obo 203/02 zo dňa 16. 3. 2004 boli porušené.

2. V spojení s porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného

sudcu upraveného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obo 203/02 zo dňa 16. 3. 2004 aj základné právo na rovnakú zákonnú ochranu vlastníckeho práva upraveného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky spoločnosti S. a. s. P.

3. Základné právo na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd spoločnosti S. a. s. P. postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obdo V 53/2004 zo dňa 28. 02. 2005 boli porušené.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obdo V 53/2004 zo dňa 28. 02. 2005 a Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obo 203/02 zo dňa 16. 3. 2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 6 Cb 374/00 zo dňa 1. 3. 2002 sa zrušujú a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

5. Spoločnosti S. a. s. P. priznáva finančné zadostučinenie vo výške 1 Sk (slovom jedna slovenská koruna), ktoré je jej Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Spoločnosti S. a. s. P. priznáva náhradu trov konania (vo výške, ktorá sa vytýči dodatočne podľa ďalšieho priebehu konania), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný uhradiť na účet advokátky JUDr. E. P., so sídlom P., vedený v UniBanka, a. s. pobočka P. č. ú. ... do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“.

Sťažovateľka teda vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 14. júla 2004 označila za porušovateľa ňou označených základných práv najvyšší súd v súvislosti s odvolacím konaním vedeným pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudkom najvyššieho súdu zo 16. marca 2004 vydanom v tomto konaní, ktorý nadobudol právoplatnosť 21. mája 2004 a ktorým najvyšší súd potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 6 Cb 374/00-536 z 1. marca 2002, ktorým zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobcovi (T.) sumu 24 650 940 Sk s 19% úrokom z omeškania a nahradiť trovy konania vo výške 1 149 110 Sk. Taktiež rozhodol

o povinnosti sťažovateľky nahradiť trovy odvolacieho konania. Návrhu sťažovateľky ohľadom pripustenia dovolania s poukazom na § 238 ods. 3 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) nevyhovel a dovolanie nepripustil.

Sťažovateľka v nadväznosti na nadobudnutie právoplatnosti tohto rozhodnutia doručila 1. júna 2004 najvyššiemu súdu dovolanie, v ktorom napadla rozsudok odvolacieho súdu v plnom rozsahu. Je toho názoru, že v predmetnom konaní došlo k vade uvedenej v § 237 písm. f) OSP, keď jej postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom, a z toho dôvodu je podľa jej názoru dovolanie proti namietanému rozsudku odvolacieho súdu sp. zn. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004 prípustné.

Najvyšší súd 28. februára 2005 dovolanie sťažovateľky odmietol; rozhodnutie o odmietnutí dovolania sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 nadobudlo právoplatnosť 26. marca 2005.

V nadväznosti na odmietnutie dovolania sťažovateľka rozšírila svoju sťažnosť na porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny a čl. 6 ods. 1 Dohovoru aj na dovolacie konanie na najvyššom súde pod sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 a na uznesenie vydané v tomto konaní 28. februára 2005.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť predbežne prerokoval a v časti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie jej práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004, ako aj v časti, ktorou sa sťažovateľka na základe rozšírenia svojej pôvodnej sťažnosti zo 14. júla 2004 domáhala vyslovenia porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny a čl. 6 ods. 1 Dohovoru konaním vedenom pod sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 z 28. februára 2005, prijal na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti sťažnosť sťažovateľky odmietol. Nevyhovel pritom návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004 v spojení s rozsudkom krajského

súdu sp. zn. 6 Cb 374/00 z 1. marca 2002 a nesúhlasil s pripustením C., a. s., K. do konania v postavení vedľajšieho účastníka konania.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd účastníkov konania, aby sa vyjadrili, či žiadajú, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie a najvyšší súd aj o vyjadrenie k sťažnosti.

Sťažovateľka oznámila, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, požadovala však, aby mohla zaujať stanovisko a vyjadriť sa k vyjadreniu ňou označeného porušovateľa jej práv.

Najvyšší súd k sťažnosti sťažovateľky uviedol:

« I. Postupu súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudku v tomto konaní vydanom, sťažovateľ predovšetkým vytyka, že nenapravil pochybenie súdu prvého stupňa, ktoré spočívalo v tom, že uznesením č. k. 6 Cb 374/00-504 rozpojil konanie v dvoch veciach, ktoré predtým v roku 1997 spojil na spoločné konanie. Žalobcom v jednom z týchto konaní je T., s. r. o. a v druhom C., s. r. o. V oboch konaniach je žalovaným sťažovateľ a predmetom konania je zaplatenie rovnakej pohľadávky, o ktorej obaja žalobcovia tvrdia, že svedčí im (s. r. o., T. tvrdí, že pohľadávku nadobudla postúpením od C. a tie tvrdia, že pohľadávka patrí naďalej im). Týmto postupom súd prvého stupňa znemožnil sťažovateľovi uplatnenie jeho procesných práv a porušil jeho právo na rovnaké procesné postavenie. Tým, že žaloba C. bola vylúčená na samostatné konanie, stratil sťažovateľ možnosť získavania ďalších informácií o rozhodujúcich skutočnostiach z ich tvrdení a následne uplatňovať svoje procesné práva.

Sťažnosť nepovažujem za opodstatnenú. Jediným dôvodom pre spojenie vecí na spoločné konanie podľa § 112 O. s. p. je hospodárnosť konania. Inak spojenie nemá vplyv na procesné práva účastníkov konania (vzhľadom k ďalej uvedenému nepovažujem za potrebné sa bližšie zaoberať tvrdením sťažovateľa, že spojením vecí vzniká nerozlučné procesné spoločenstvo). Posúdenie, či sa spojením vecí dosiahne hospodárnejší postup v konaní, je ponechané len na konajúcom súde. Tomu, že spojenie vecí na spoločné konanie, resp. vylúčenie vecí na samostatné konanie sa nemôže dotknúť procesných práv

a povinností účastníkov, ani nemôže mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej, nasvedčuje aj skutočnosť, že proti rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie, a ak sa rozhodnutie vyhotovuje, nemusí obsahovať ani odôvodnenie (§ 169 O. s. p.). Rozpojením vecí (správnejšie vylúčením na samostatné konanie) k porušeniu procesných práv sťažovateľa nemohlo dôjsť už aj vzhľadom na procesnú situáciu a postavenie sťažovateľa v konaní. Sťažovateľ mal v oboch sporoch postavenie žalovaného a jeho postavenie sa v tomto nezmenilo ani po „rozpojení vecí“. Bol účastníkom oboch konaní, mal možnosť v každom z týchto konaní uplatňovať všetky práva, ktoré procesný predpis účastníkovi dáva a mohol v každom konaní prezentovať aj informácie, ktoré sa dozvedel v druhom konaní. Ak týmto postupom boli porušené procesné práva niektorého zo žalobcov, ako tvrdí sťažovateľ, nemohol sa tohto porušenia sťažovateľ dovolávať v dovolacom konaní a nemôže sa ho dovolávať ani v konaní pred ústavným súdom, keďže nim neboli dotknuté jeho práva.

Predovšetkým však upozorňujeme na skutočnosť, že krajský súd skúmal, či odpadli dôvody pre spojenie vecí a rozhodol o vylúčení vecí na samostatné konanie na podnet sťažovateľa. Ten na pojednávaní 11. decembra 2001 predniesol a písomne doložil (č. l. 484 a 494) návrh, aby boli veci vylúčené na samostatné konania s odôvodnením, že sa vylúčením sprehladni a zhospodárni konanie. Tým, že súd konanie vylúčil, vyhovel návrhu sťažovateľa. Postupu krajského súdu v tomto smere a tým ani Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní nie je možné nič vytknúť. Sme toho názoru, že uvedeným postupom právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie nebolo, ani nemohlo byť porušené.

K tvrdeniu, že právny zástupca sťažovateľa nemal možnosť záverečného prednesu, si dovoľujeme pripojiť fotokópiu zápisnice z odvolacieho pojednávania, ktorá poskytuje dostatočný obraz o tom, v akej miere mal možnosť na pojednávaní predniesť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu a právnej stránke veci.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ vytyka súdu prvého stupňa i odvolaciemu súdu nevykonanie ďalších dôkazov, nesprávne hodnotenie dôkazov, nesprávne skutkové a právne závery, ktoré z dôkazov vyvodil. Neprislucha mi hodnotiť z uvedeného pohľadu správnosť záverov odvolacieho senátu. Z rozhodnutia však ani nevyplýva, že by sa pri hodnotení dôkazov dopustil zjavnej logickej nesprávnosti, alebo že by chybné postupoval pri podriadení skutkového zistenia pod príslušné zákonné ustanovenie, najmä v kľúčovej

otázke, či je list C. s. z 22. 8. 1995 oznámením pre dlžníka, že svoju pohľadávku postúpil. Zo strany krajského súdu a toľž zo strany najvyššieho súdu v žiadnom prípade nešlo o svojvoľný, či neospravedliteľný alebo neudržateľný výklad príslušných ustanovení zákona, ako to tvrdí sťažovateľ. Samozrejme nepopierame právomoc ústavného súdu preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu z hľadiska, či ním nedošlo k porušeniu základných práv a slobôd, ako to vymedzuje čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, domnievame sa však, že v danej veci nejde o prípad predpokladaný uvedeným článkom ústavy.

II.

Sťažnosť v časti, v ktorej smeruje proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho (sp. zn. I Obdo V 53/2004 nemáme k dispozícii), preto sa k nej môžeme vyjadriť len na základe jej obsahu reprodukovanej v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky o prijatí sťažnosti. Rozhodnutiu dovolacieho súdu vytyka, že nepreskúmal komplexne jej námietky týkajúce sa prípustnosti dovolania a nedostatky dovolacieho konania sa premietli aj do rozhodnutia dovolacieho súdu a mali za následok porušenie základných práv sťažovateľa upravených v čl. 46 ods. 1 ústavy, v čl. 36 Listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Dovolanie sťažovateľa smerovalo proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu. Dovolanie proti rozsudku bolo prípustné len z dôvodov uvedených v § 237 O. s. p. Podľa dovolania bola sťažovateľovi súdom odňatá možnosť konať pred súdom, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p. Odňatie možnosti konať videla v tom, že súd prvého stupňa vylúčil pôvodne spojené konanie na samostatné prejednanie a s tým spojenými následkami a odvolací súd toto pochybenie nenapravil. Dovolací súd v postupe súdu prvého stupňa, ani odvolacieho súdu nevidel odňatie možnosti konať pred súdom a dovolanie ako neprípustné odmietol.

V otázke postupu súdu súvisiacom so spojením a neskorším vylúčením veci na samostatné konanie platí v celom rozsahu vyjadrenie k bodu I. Keďže neboli splnené podmienky, ktoré by zakladali prípustnosť dovolania, dovolací súd nemal dôvod, ani sa nemohol zaoberať skutočnosťami, z ktorých sťažovateľ vyvodzoval dôvodnosť dovolania. Jeho postup považujem za správny.

Z uvedených dôvodov sťažnosť považujem v oboch jej častiach za neopodstatnenú a navrhujeme ju zamietnuť. Netrváme na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

K vyjadreniu pripájame zberné spisy sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 a sp. zn. 5 Obo 203/02 a fotokópiu zápisnice z odvolacieho pojednávania zo spisu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 Cb 374/00.»

Sťažovateľka zaslala k vyjadreniu najvyššieho súdu nasledovné stanovisko:

«K bodu I. vyjadrenia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Názor predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého: „Tomu, že spojenie vecí na spoločné konanie, resp. vylúčenie vecí na samostatné konanie sa nemôže dotknúť procesných práv a povinností účastníkov, ani nemôže mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej, nasvedčuje aj skutočnosť, že proti rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie, a ak sa rozhodnutie vyhotovuje, nemusí obsahovať ani odôvodnenie (§ 169 O. s. p.).“, je nesprávny.

Skutočnosť, že Občiansky súdny poriadok nevyžaduje odôvodniť rozhodnutie súdu o vylúčení vecí na samostatné konanie a nepripúšťa opravný prostriedok proti takému rozhodnutiu, sama o sebe neznamena, že také rozhodnutie súdu sa nemôže dotknúť práv a povinností účastníkov.

V predmetnej veci práve rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 18. 12. 2001 spis. zn. 6 Cb 374/00-504 o vylúčení vecí na samostatné konanie bolo jeden z úkonov súdov, ktoré vytvorilo základ pre porušenie práva sťažovateľa na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie.

Sťažovateľ v doterajších svojich podaniach podrobne odôvodnil nesprávnosť a následky rozhodnutia Krajského súdu v Prešove zo dňa 18. 12. 2001 spis. zn. 6 Cb 374/00-504.

Tvrdenie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého: „... krajský súd skúmal, či odpadli dôvody pre spojenie vecí a rozhodol o vylúčení vecí na samostatné konanie na podnet sťažovateľa.“, je zavádzajúce a je snahou vyvolať dojem, že Krajský súd v Prešove, keď vydal svoje uznesenie zo dňa 18. 12. 2001 spis. zn. 6 Cb 374/00-504, iba vyhovel vôli (návrhu) sťažovateľa. Tomu tak nie je!

Dôvody pre spojenie vecí objektívne neodpadli. Táto skutočnosť je zrejmá z tvrdení sťažovateľa o nesprávnosti uznesenia Krajského súdu v Prešove o vylúčení vecí.

Podľa návrhu sťažovateľa Krajský súd v Prešove mal vylúčiť na samostatné konanie prejednanie žaloby spoločnosti T., spoločnosť s ručením obmedzeným voči sťažovateľovi. Krajský súd v Prešove rozhodol opačne.

Skutočnosť, či Krajský súd v Prešove o vylúčení veci rozhodol z vlastného podnetu alebo na návrh sťažovateľa, je právne bezvýznamné, a to preto, lebo súd nemôže porušiť práva účastníka na spravodlivé súdne konania a to ani na jeho vlastný podnet.

Formalizmus pri posudzovaní procesného úkonu účastníka súdneho konania nezodpovedá princípu materiálneho právneho štátu, ale ani samotnému poslaniu súdnictva. Primárnym účelom súdnej ochrany všeobecne je poskytovanie ochrany subjektívnym právam. Táto ochrana musí byť skutočná a spravodlivá. Súdny nesmú rozhodovať o procesných návrhoch účastníkov konania iba formálne alebo formalistický. Musia prihliadnuť nie len na možný priamy procesný následok týchto návrhov, ale aj na ich možné následky na rozhodnutie vo veci samej. Rozhodnutím o procesnom návrhu účastníka konania nie je povolené porušiť pravidlá spravodlivého súdneho konania a vytvoriť taký stav, ktorý bráni vo veci samej vydať spravodlivé rozhodnutie.

Vecná legitímácia je stav vyplývajúci z hmotného práva, ktorá má zásadný význam v rámci súdneho konania. Vecná legitímácia je predpokladom úspešnosti žaloby. Aby bol žalobca úspešný, musí byť aktívne vecne legitímovaný. Ak vecná legitímácia je sporná, nie je možné rozhodnúť vo veci samej bez rozhodnutia o tejto predbežnej otázke s konečnou platnosťou.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 18. 12. 2001 spis. zn. 6 Cb 374/00-504 nesie znak formalizmu, pretože je zjavné, že krajský súd vôbec neprihliadol na to, že v tomto konaní už nebude možné s konečnou platnosťou rozhodnúť o tom, kto je voči sťažovateľovi vecne legitímovaný účastníkom: spoločnosť T., spoločnosť s ručením obmedzeným alebo C., a. s.

Sťažovateľ vytyka súdu, že nenapravil pochybenie súdu prvého stupňa, ktoré spočívalo v tom, že uznesením č. k. 6 Cb 374/00-504 rozpojil konanie v dvoch veciach, ktoré v roku 1997 spojil na spoločné konanie.

Sťažovateľ v oboch konaniach bol žalovaný. Žalobcom v jednom konaní bola T. s. r. o. a žalobcom v druhom konaní boli C., akciová spoločnosť.

Je pravdou, že žalovaným v oboch konaniach je sťažovateľ a predmetom konania o zaplatenie rovnakej pohľadávky, o ktorej obaja žalobcovia tvrdia, že svedčí im. Pričom T. s. r. o. tvrdí, že pohľadávku nadobudla postúpením od C., a. s. a tie tvrdia, že pohľadávku nepostúpili a naďalej patrí im.

Sťažovateľ žiadal o rozpojenie vecí a ich vylúčenie na samostatné konanie s tým, že je potrebné z dôvodov hospodárnosti a prehľadnosti konať najprv s C., a. s. až do právoplatného skončenia tohto konania a navrhol konanie v spore žalobcu T., s. r. o. a žalovaného sťažovateľa prerušiť.

Sťažovateľ v pôvodnej sťažnosti a v rozšírení sťažnosti podrobne argumentoval a odôvodnil tento právny a logicky navrhovaný postup s tým, že je zrejmá postupnosť najprv skúmať existenciu práva, existenciu pohľadávky z titulu platnosti zmluvnej pokuty, ďalej skúmať platnosť postúpenia pohľadávky z jej vlastníka t. j. C. a. s. na iný subjekt, resp. jej vymáhania obchodným subjektom (T. s. r. o.).

Je zarádzajúce, že tak závažné porušenie postupu Krajského súdu Najvyšší súd SR nielenže nenapravil, ale v citovanom vyjadrení ho schvaľuje, ospravedlňuje, ba obraňuje nezákonnosť a nespravodlivosť súdneho procesu tak, že citujem „... Tým, že súd konanie vylúčil, vyhovel návrhu sťažovateľa“ (strana 2 odsek 2 vyjadrenia NS SR).

Sťažovateľ opakovane uvádza v zhode s obsahom spisu a kompletnej dokumentácie, že súd nevyhovel návrhu sťažovateľa a svojim postupom ho dostal do nerovného procesného postavenia, ktorým mu odmietol skutočnú právnu ochranu a vytvoril procesný priestor pre nespravodlivý súdny proces.

Výsledkom bolo, že v uvedenom procesnom postavení súd neskúmal existenciu práva (pohľadávky), neskúmal vôľu pôvodného vlastníka pohľadávky – C. a. s., akú zmluvu hodlal uzavrieť a čo bolo jej predmetom a to najmä s poukazom na existenciu štyroch rôznych zmlúv, z ktorých je zrejmá spornosť: postúpenie, odstúpenie na vymáhanie, mandát na vymáhanie a pod. Bez objasnenia týchto okolností nie je možné hovoriť o úplne zistenom skutkovom základe a z tohto hľadiska je rozhodnutie nesprávne a z ústavnoprávneho pohľadu neudržateľné.

Uvedené nezrozumiteľné, neurčité a dokazovaním nezistené skutočnosti rozhodujúce pre rozhodnutie v uvedenej právnej veci súd považoval za „irelevantné“ nehodné

dokazovania vzhľadom na „relevantné“ oznámenie o postúpení pohľadávky, ochránené viackrát citovaným Judikátom NS SR.

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že oznámenie o postúpení pohľadávky v uvedenej dikcii nemôže byť označené za relevantné a povýšené na akt, ktorý v celom rozsahu a nesporne zabezpečuje existenciu pohľadávky a jej prevod na spoločnosť T. s. r. o. bez prvotného skúmania, či bolo čo previesť (postúpiť) a bolo prevedené (postúpené).

Sťažovateľ trvá na tom, že jeho právny zástupca nemal možnosť záverečného prednesu a fotokópia zápisnice z odvolacieho pojednávania nie je dôkazom, že túto možnosť naopak mal v dostatočnej miere. Lebo ide o reálnu možnosť sa vyjadriť, prednášať návrhy a navrhovať dôkazy. Zápisnica z pojednávania nie je dôkazom, nakoľko nemôže zachytiť konkrétnu výnimočnú situáciu v čase a priestore uskutočneného pojednávania, správanie členov senátu, otázky a atmosféru.

Sťažovateľ svoje doterajšie tvrdenia o postupe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod spis. zn. 5 Obo 203/02 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. 03. 2004 spis. zn. 5 Obo 203/02, na ktorých trvá, pre úplnosť doplňuje o nasledovné:

1. V súdnom konaní na súdnu ochranu a na spravodlivý proces, teda na to, aby v zmysle ustanovení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru súd v začatom konaní postupoval ustanoveným postupom a vec prejednal spravodlivo a v primeranej lehote, má právo aj žalovaný.

K právu na súdnu ochranu a na spravodlivý proces, v súlade s princípom, že podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je právnym štátom, patrí aj to, že súd vo veci samej, ktorú prejednal, má za povinnosť vydať také rozhodnutie, ktoré pre účastníkov konania dáva právnu istotu. Právnu istotu v takom zmysle, že právoplatné rozhodnutie súdu vylučuje akúkoľvek možnosť rozhodnúť o tom istom záväzku (o tom istom práve z tohto istého právneho základu) v inom súdnom konaní inak.

Voči sťažovateľovi uplatnila nárok spoločnosť T., spoločnosť s ručením obmedzeným a spoločnosť C., a. s. na základe tohto istého práva z tohto istého právneho základu (z tohto istého právneho úkonu). Obidve spoločnosti sa domáhali tohto istého práva: zaplataenia nezaplataenej časti kúpnej ceny nehnuteľností a zmluvnej pokuty. Podľa tvrdenia spoločnosti T., spoločnosť s ručením obmedzeným a spoločnosti C., a. s. právnym základom tohto práva

bola „Kúpno predajná zmluva“ zo dňa 16. 8. 1994 uzavretá medzi spoločnosťou C., a. s. a sťažovateľom. Či spoločnosť C., a.s. postúpila alebo nepostúpila spoločnosti T., spoločnosť s ručením obmedzeným, nemá žiadny vplyv na právnu skutočnosť, že v predmetnom prípade ide o to isté právo z tohto istého právneho úkonu. A to preto, lebo postúpením dôjde k zmene iba v osobe veriteľa, obsah záväzku sa tým nemení a ani nevznikne nový záväzok.

Rozpojením vecí Krajského súdu v Prešove uznesením zo dňa 18. 12. 2001 sp. zn. 6 Cb 374/00-504 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a vydaním jeho rozsudku zo dňa 16. 03. 2004 spis. zn. 5 Obo 203/02 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Podľa ustanovenia § 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého. Z tohto ustanovenia vyplýva, že rozhodnutie napadnuté touto ústavnou sťažnosťou, netvorí pevný základ, pre rozhodnutie súdu v konaní medzi sťažovateľom a spoločnosťou C., a. s. Preto sťažovateľ nemá právnu istotu, že ho súd svojím rozsudkom, ktorý vydá v konaní medzi nim a spoločnosťou C., a. s., neuloží mu povinnosť zaplatiť aj spoločnosti C., a.s. nezaplatenú časť kúpnej ceny a zmluvnú pokutu na základe „Kúpno predajnej zmluvy“ zo dňa 16. 8. 1994.

2. Z ustanovení § 122, § 132 a § 153 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a zo zásady priamosti, ktorou vykonávanie dôkazov je ovládané, jednoznačne vyplýva, že súd môže rozhodnúť len na základe dôkazov, ktoré vykonal sám.

Z týchto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a z judikátov Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré sťažovateľ citoval na stranách 5 a 6 svojej pôvodnej sťažnosti doručenej Ústavnému súdu SR dňa 17. 04. 2004 plynie, že ak súd, ako v predmetnom konaní Krajský súd v Prešove ako súd prvého stupňa, rozhodol na základe dôkazov, ktoré vykonal iný súd, postupoval nezákonne, t. j. odňal možnosť účastníkovi možnosť realizovať svoje procesné práva podľa ustanovenia Čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a § 123 Občianskeho súdneho poriadku (t. j. vyjadrovať sa k všetkým dôkazom, o ktoré súd prvého stupňa oprel svoje rozhodnutie), vykonanie ktorých tiež patrí k spravodlivému súdnemu konaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd napriek tomu, že ho sťažovateľ na to vo svojom dovolaní upozornil, toto pochybenie súdu prvého stupňa neodstránil. Tento

postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho rozsudok zo dňa 16. 03. 2004 č. k. 5 Obo 203/02 predstavuje porušenie základného práva sťažovateľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

K bodu II. vyjadrenia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Táto časť vyjadrenia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky neobsahuje žiadne tvrdenie, ktoré by mohlo spochybniť alebo vyvrátiť opodstatnenosť ústavnej sťažnosti sťažovateľa proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní vedenom pod spis. zn. 1 Obdo V 53/2004 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. 02. 2005 spis. zn. 1 Obdo V 53/2004.

Predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa nevyjadril, na základe akých skutočností konajúce súdy samé a bez relevantných zákonných dôvodov svojimi rozhodnutiami založili neexistujúcu a celkom novú hmotnoprávnu povinnosť žalovaného, na základe ktorej súd priznal žalobcovi nárok nad sumu 15.096.068,- Sk, ktorá suma by predstavovala v prípade platného postúpenia zmluvnú pokutu. Súdy svojimi rozhodnutiami založili hmotnoprávnu povinnosť žalovaného o 9.554.872,- Sk viac. Už táto samotná skutočnosť potvrdzuje porušenie ústavného práva na spravodlivý súdny proces.

Sťažovateľ trvá na rozšírení sťažnosti, v ktorom vytyka dovolaciemu súdu, že nepreskúmal komplexne jej námietky týkajúce sa prípustnosti dovolania a nedostatky dovolacieho konania, ktoré sa premietli do rozhodnutia dovolacieho súdu a mali za následok porušenie základných práv sťažovateľa upravených v čl. 46 ods. 1 Ústavy, v čl. 36, Listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Sťažovateľ vo svojich podaniach adresovaných Ústavnému súd SR (rozšírenie sťažnosti) podrobne uvádza, odôvodňuje a právne argumentuje nesprávnosť postupu dovolacieho súdu a na tomto mieste sa k nim v celom rozsahu pripája.»

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom sťažnosti, ktorú ústavný súd uznesením o prijatí sťažnosti prijal na ďalšie konanie, je tvrdenie sťažovateľky, že postupom a rozsudkom najvyššieho súdu zo 16. marca 2004 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 203/02 a postupom a uznesením najvyššieho súdu z 28. februára 2005 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 Listiny a jej právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 Listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

1. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 *mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvozené závery boli

zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by malo za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 OSP a nasl.

V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z § 237 OSP vyplýva, že dovolanie je prípustné len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 53/2004 z 28. februára 2005, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky.

Sťažovateľka ako argumenty na prípustnosť dovolania uviedla potvrdenie prvostupňového rozsudku odvolacím súdom (najvyšším súdom), ktorý nepovažoval rozpojenie veci za skutočnosť, ktorá by viedla k odňatiu možnosti sťažovateľky konať pred súdom a znamenala by porušenie jej práva na rovnaké procesné postavenie účastníkov konania, ako aj neuznanie námietok sťažovateľky týkajúcich sa právneho názoru a relevantných dôkazov uvádzaných sťažovateľkou, ktoré podľa jej názoru odvolací súd nezohľadnil pri svojom rozhodnutí o odvolaní.

K argumentom sťažovateľky najvyšší súd uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania, podané dovolanie prejednal bez nariadenia

pojednávania a po preskúmaní dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že dovolanie je podané proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný.

Žalovaný podal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, pričom odvolací súd vo výroku svojho rozhodnutia prípustnosť dovolania proti nemu nepripustil (§ 238 ods. 3 písm. a) O. s. p.), ani prvšie rozhodnutie súdu prvého stupňa nebolo odvolacím súdom zrušené (§ 238 ods. 3 písm. b) O. s. p.). Z tohto dôvodu právoplatnosť dovolania prichádza do úvahy iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 237 O. s. p. (prípady zmätočnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia), existenciu ktorých odvolací súd skúma z úradnej povinnosti. Žalovaný výslovne prípustnosť dovolania odvodzuje z ust. § 237 písm. f) O. s. p., že sa mu postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom z dôvodov, ako je uvedené vyššie. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný túto okolnosť namietal už v odvolacom konaní a odvolací súd sa s touto námietkou dostatočne vysporiadal v odôvodnení rozsudku, pretože súd môže kedykoľvek rozhodnúť, že veci spojené k spoločnému konaniu rozpojí na samostatné konanie hneď po tom, ako zistí, že sa veci k spojeniu nehodia, alebo odpadnú dôvody alebo ak dokazovanie v jednej veci je v takom štádiu, že je už možné vo veci rozhodnúť. O rozpojení vecí rozhodol súd uznesením z 18. decembra 2001, proti ktorému nie je prípustné odvolanie, preto týmto súd právoplatne rozhodol o rozpojení vecí. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný mal možnosť konať pred súdom prvého stupňa, ako aj pred odvolacím súdom, a že v plnom rozsahu svoje procesné práva uplatnil. Z uvedeného vyplýva, že postupom súdu prvého stupňa, ako aj postupom odvolacieho súdu, žalovanému nebola odňatá možnosť konať pred súdom a odvolací súd správne postupoval, ak na túto námietku odvolateľa neprihliadol.

Dovolací súd nezistil žiadnu ďalšiu skutočnosť, ktorá by opodstatňovala prípustnosť dovolania z dôvodu vady konania, ktoré sú taxatívne vymedzené v ustanovení § 237 pod písmenami a) až g) O. s. p.

Z uvedeného dôvodu preto dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné a dovolanie žalovaného podľa § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 4 O. s. p. odmietol.“

Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľky uvedenými v dovolaní. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vysporiadal s dôvodmi sťažovateľky, nestotožnil sa však s nimi, a preto odmietol dovolanie ako neprípustné. Vzhľadom na uvedené vylučuje ústavný súd možnosť, že by napadnutým uznesením najvyššieho súdu mohlo dôjsť k „denegatio iustitiae“. Odmietnutie dovolania v súlade so zákonom nemožno považovať za odmietnutie spravodlivosti. Skutočnosť, že najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky a že pri tom vyslovil právny názor, s ktorým sa sťažovateľka nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o porušení práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa označených článkov ústavy a Dohovoru.

2. Ústavný súd v nadväznosti na záver uvedený v bode 1 preskúmal postup a rozhodnutie najvyššieho súdu v odvolacom konaní, ktorého výsledkom bolo potvrdenie rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 6 Cb 374/00 z 1. marca 2002 a zisťoval, či takýmto postupom a rozhodnutím neboli porušené sťažovateľkou označené základné práva.

Sťažovateľka ako dôvody pre podanie odvolania uviedla:

- „- súd prvého stupňa neprihliadol ku skutočnostiam a dôkazom navrhovaným žalovaným,*
- súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal okrem iných navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich a zásadných skutočností,*
- súd prvého stupňa aj v časti zisteného a ním osvojeného skutkového stavu dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vyvodil z nich nesprávny záver,*
- súd prvého stupňa právnu vec nesprávne právne posúdil a pochybil v aplikácii právnych noriem,*
- súd prvého stupňa postupoval pri zisťovaní skutkového stavu veci v rozpore s ustanoveniami práva.“*

Sťažovateľka argumentovala pritom tým, že najvyšší súd rozhodol o rozpojení vecí, nevysporiadal sa s jej odvolaním proti uzneseniu o zastavení konania vo veci nariadenia predbežného opatrenia na základe dispozičného oprávnenia žalobcu T., že pri svojom

rozhodnutí neoznačil zásadné dôkazy, ktorými sa pri svojom rozhodovaní riadil a že nepovažoval za potrebné vykonať dôkazy navrhnuté sťažovateľkou (pričom sťažovateľka spochybnila niektoré vykonané dôkazy). Sťažovateľka tiež namietala, že odvolací súd sa nezaoberal zásadou proporcionality a zásadou primeranosti ochrany v zmluvnom vzťahu sťažovateľky a jej žalobcu, ani právnou analýzou uzavretých a rozdielne pomenovaných zmlúv, ktorých platnosť, argumentujúc rozporom s dobrými mravmi namietal; namietal tiež vyčíslenie zmluvnej pokuty.

Ústavný súd pri posúdení tejto časti sťažnosti sťažovateľky, v ktorej tvrdí, že namietaným postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd vychádzal z týchto skutočností:

Účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé konanie je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je OSP.

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02). Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02), najmä ak dôjde k záveru, že namietané rozhodnutie je svojvoľné alebo arbitrárne.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou v časti namietajúcej porušenie označených práv sťažovateľky rozsudkom najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu je jej

nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu, ktorými sa najvyšší súd vo svojom rozhodovaní riadil. Podľa názoru ústavného súdu skutočnosť, že sa sťažovateľka s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a neznamená ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu v rozhodnutí najvyššieho súdu č. k. 5 Obo 203/02 zo 16. marca 2004 o takéto rozhodnutie nejde.

Sťažovateľka namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu vylúčením veci na samostatné konanie po predchádzajúcom spojení vecí, voči ktorému má výhrady z dôvodu možnosti oslabenia rovnakého a rovného postavenia v konaní. Podľa názoru ústavného súdu spojenie vecí a vylúčenie vecí na samostatné konanie je rozhodnutie procesného charakteru, ku ktorému súd pristupuje z dôvodov racionality a hospodárnosti konania a nemôže mať taký vplyv na postavenie účastníka v súdnom konaní, ktoré by viedlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu. Z priebehu namietaného konania takéto skutočnosť ani nevyplýva.

Čo sa týka sťažovateľkou označených dôkazov (použitých, nevykonanie navrhnutých alebo ich vyhodnotenie) ústavný súd uvádza, že nie je v pozícii ďalšej inštancie vyhodnocovania dôkazov s výnimkou prípadov, keď by označené dokazovanie mohlo viesť k porušeniu práva na súdnu ochranu, čo podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na vysporiadanie sa s dokazovaním vykonanom pred súdom prvého stupňa, nie je takýmto prípadom. Tvrdenia sťažovateľky o chybách pri vykonanom dokazovaní odvolacím súdom nemajú takú intenzitu, aby zakladali príčinnú súvislosť s tvrdým porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Námietať sa nedostatočne zisteného skutkového stavu je dôvodom v prvom rade na podanie opravného prostriedku, a nie na namietanie porušenia základného práva na súdnu ochranu na ústavnom súde.

Čo sa týka nevysporiadania sa súdu s otázkou odporovateľnosti konania ústavný súd uvádza, že táto otázka má meritórnu povahu a v rámci konania ústavného súdu o porušení namietaných práv sťažovateľky by jej posudzovanie bolo nad rámec jej právomoci; navyše, posúdenie tejto otázky pre rozhodnutie ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky nemalo takú relevanciu, akú jej sťažovateľka pripisovala.

Za najzávažnejšiu námietku z hľadiska možného porušenia práva na súdnu ochranu ústavný súd považuje námietku sťažovateľky, že jej nebol umožnený záverečný prednes na pojednávaní pred rozhodnutím najvyššieho súdu o odvolaní. Ústavný súd preto preskúmal zápisnicu najvyššieho súdu zo 16. marca 2004, na ktorom bol vyhlásený rozsudok a na ktorom sa zúčastnil právny zástupca sťažovateľky. Nevyplýva z nej, že by sa právny zástupca domáhal tohto práva a že by mu najvyšší súd toto právo odmietol. Naopak, zo zápisnice vyplýva, že právny zástupca na pojednávaní vystupoval opakovane a vystúpil so svojou rečou (aj keď nie označenou ako „záverečnou“) v poradí ako posledný pred vyhlásením rozsudku, ktorá je zaznamenaná v zápisnici o pojednávaní takto:

„Zástupca žalovaného navrhuje prvostup. rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie prípadne zmeniť a žalobu zamietnuť, v prípade že by odvolací súd potvrdil prvostup. rozhodnutie navrhuje s odkazom na § 238 ods. 3 O. s. p. pripustiť dovolanie, a to z dôvodu, že potvrdzujúce rozhodnutie by spôsobilo zánik žalovaného, a preto otázku zásadného právneho významu dôvodí ustanov. § 3 § 265 a poskytnutím justičnej ochrany ako poskytnutím právnej ochrany v nadväznosti na § 265. Zástupca žalovaného si v prípade úspechu uplatňuje trovy konania za 2 úkony právnej pomoci vo výške súdneho poplatku + 2 úkony právnej pomoci (62 079 Sk čo je aj s paušálom + cestovné I. tr. rýchlikom 1 480 Sk P. B. a späť.).“

Ústavný súd považuje vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky uvedené v Zápisnici o pojednávaní pred odvolacom súdom zo 16. marca 2004, vo veci sp. zn. 5 Obo 203/02, pred vyhlásením rozsudku v poradí ako posledné za také, ktorým realizoval svoje právo na záverečnú reč napriek tomu, že nebolo takto označené (a nakoniec takéto označenie nepoužíva ani OSP). V nadväznosti na uvedené skutočnosti ústavný súd

rozhodol, že ani táto skutočnosť nie je dôvodom na rozhodnutie ústavného súdu o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a jej práva na spravodlivý proces.

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. V nadväznosti na toto rozhodnutie ústavný súd už o ďalších otázkach a požiadavkách sťažovateľky nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2006